

Historien bakom ett porträtt av Bror Kronstrand - borgmästare Lars Brock i Mariestad

Bror Kronstrand målade år 1930 detta porträtt av Lars Kristian Brock (1863 – 1924), några år efter hans död, troligen med ett foto som förlaga. Han hade också tidigare, år 1915, gjort ett porträtt av borgmästaren och då också porträtterat hans hustru och den äldste sonen. Var dessa tre tidigare porträtt nu finns är okänt.

Porträttet av Lars Brock, som nu finns på Mariestads stadsbibliotek, är enligt Bror Kronstrands egen porträttförteckning beställt av "Magistraten Mariestad" och ägs av Mariestads kommun.

På Bror Kronstrands porträtt bär Lars Brock sin eleganta blå borgmästaruniform med guldbroderade eklöv på kragen och civil dräktvärja som ingick i uniformen. Vid den tiden var det vanligt att officiella tjänstemän hade uniform. Hans två ordnar är Nordstjärneorden och Vasaorden.

Lars kom från en hantverkarsläkt i Lund, fadern var skräddare.

Han gick i skola i Lund med studentexamen år 1882. Han fortsatte sina studier vid Lunds universitet och avlade en "Juris utriusque kandidat" som var en dåtida akademisk examen som motsvarar en kandidatexamen i juridik.

En tid arbetade han sedan vid Göta Hovrätt i Jönköping. År 1889 blev han vice häradshövding och han hade åren 1890 - 95 flera förordnanden som domare, de sista åren i Vadsbo norra domsaga. År 1895 blev han utnämnd till borgmästare i Mariestad, samma år som den stora stadsbranden härjade i staden.

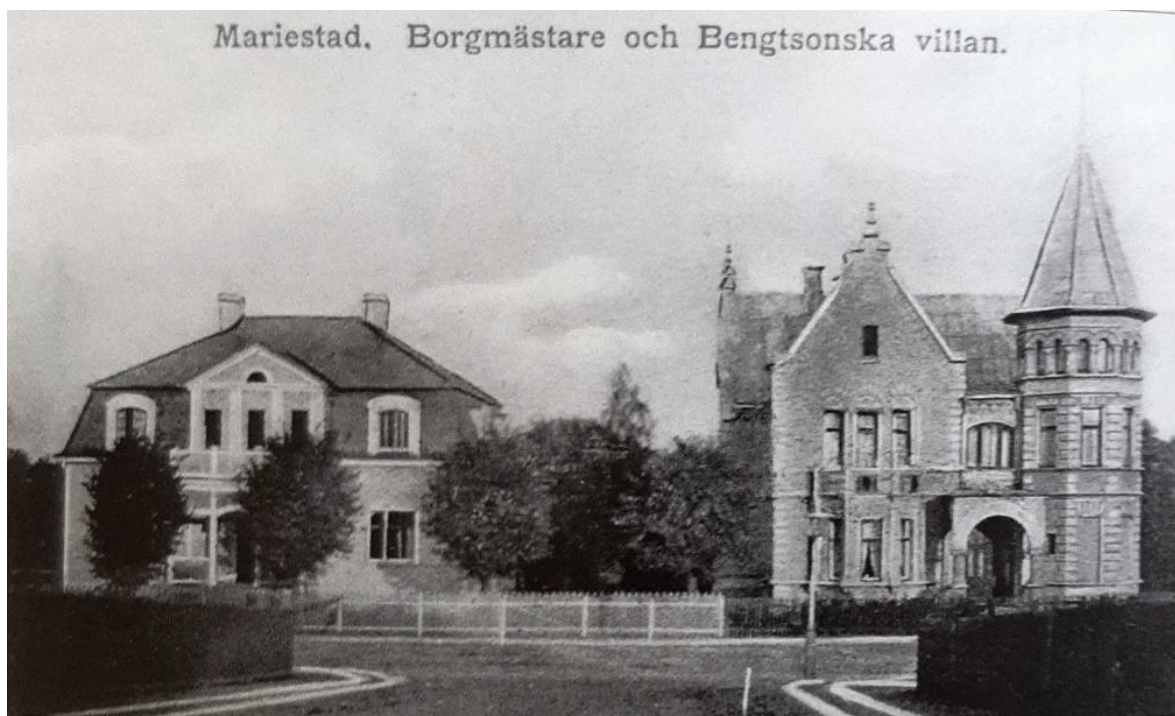
Som stadens borgmästare, och också som byggnadsnämndens ordförande, hade han det politiska och administrativa ansvaret för att organisera och leda återuppbyggnadsarbetet efter branden och hans ledarskap var avgörande för stadens förmåga att resa sig igen.

Bilden är tagen dagen efter den stora branden i Mariestad som började på natten mellan den 5 och 6 dec. 1895. Fotot är taget från Marieholmsbron med Tidan i förgrunden. Foto Mariestads bildarkiv

Lars Brock gifte sig år 1889 med Karin Elsa Ottilia Hård af Segerstad från Pojo i södra Finland. Karin och Lars fick tre barn, Bertel, Sten och Lars Harald.

De byggde sig åren 1909 - 10 ett vackert hem vid Nygatan, nära den nuvarande taxistationen och järnvägsstationen.

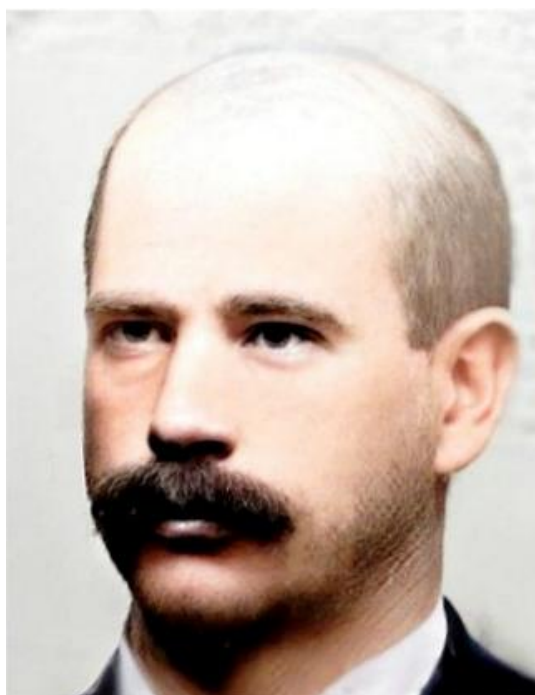

Till vänster på detta vykort från ca år 1920 ligger familjen Brocks hus som kallades Borgmästarevillan. Senare drevs Öhmans pensionat i denna byggnad. Huset till höger kallades Bengtssonska villan eller "Jämmerdalen". Den byggdes av handlaren J.A. Bengtsson. Denna villa revs när Domus byggde ett varuhus på platsen och Öhmans pensionat försvann när Domus behövde flera parkeringsplatser.

Lars Brock hade mängder av uppdrag inom förförvaltning och näringsliv i Mariestad. Han engagerade sig dessutom i stadens sociala och kulturella liv, där han bland annat initierade flera välgörenhetsprojekt och flitigt deltog i lokala föreningar. Han förefaller ha haft en imponerande arbetskapacitet!

Mariestad hade egen jurisdiktion med magistrat och rådhusrätt. Borgmästaren var ordförande i magistraten som var stadens styrelse. Han var också magistratssekreterare och notarius publicus. I borgmästarens uppdrag ingick även att vara domare i rådhusrätten.

Han var ledamot i stadens hälsovårdsnämnd, ordförande i byggnadsnämnden, satt i kyrkorådet och var inspektor för Mariestads högre flickskola. Han var även kamrer i Skaraborgs läns landsting.

Fotot är färgbearbetat av Alf Gunnarsson, Mariestad

Lars Brock var en av huvudmännen för Mariestads Sparbank, han var ledamot i Skaraborgsbankens styrelse, ordförande i styrelsen för riksbankskontoret i Mariestad och verkställande direktör vid Skaraborgs Läns Ränteanstalt.

Esplanaden med Ränteanstalten, som byggdes år 1896, till vänster och Sparbankshuset, som byggdes två år senare, till höger. Bilden är tagen från Nya torget.

Foto daterat omkring 1898 från Mariestads bildarkiv

Under några år var han ledamot ("moderat-liberal") i riksdagens andra kammare för valkretsen Mariestad-Skövde-Falköping. I riksdagen kallades han "Brock från Mariestad".

Lars Brock gick bort år 1924, några dagar före sin sextioårsdag. Han hade då varit Mariestads borgmästare under nästan 30 år. Många minnesord efter hans död beskriver honom som en arbetsam, plikttrogen, klok och mycket vänlig ämbetsman.

I Tidning för Skaraborgs län kunde Mariestadsborna läsa följande eftermäle om Lars Brock:

" Men förlusten måste också kännas svår för den rättssökande allmänheten som under årens lopp haft anledning att företräda inför denna rådhusrätt och därvid mötts av borgmästarens vänliga blick, hans förtroendefulla sätt och hans stora omsorg vid beredandet av dömandet av alla rättssaker. Och på alla som kommo i beröring med borgmästaren har hans personlighet gjort djupt intryck genom den vänlighet och tillmötesgående som han visade alla och envar samt genom den rättframhet, ärlighet och godhet som utmärkte hela hans person."

Litteratur *Borgmästare Lars Brock. Tidning för Skaraborgs län fredagen den 16 maj 1924.*

Brock Lars Kristian, borgmästare. Grav SBU 041.

Ur Södra begravningsplatsen. Kort historik över ett antal personer som är begravda på Södra begravningsplatsen. Sammanställd av Lars Johansson. Vadsbotryck Mariestad 2007.

En som betydde mycket för återuppbyggandet

Byalaget Gamla stan, Mariestad

https://www.facebook.com/100068164703525/posts/en-som-betydde-mycket-f%C3%B6r-%C3%A5teruppbyggandet-efter-branden-i-dec-1895-var-lars-bro/4110942465626218/?locale=hi_IN. Hämtat 2025-09-18.

Lars Brock. https://sv.wikipedia.org/wiki/Lars_Brock. Hämtat 2025-09-20.

Bror Kronstrand-sällskapet i Mariestad

genom Eva Holmberg